

**AUTORITATEA AERONAUTICĂ CIVILĂ
A REPUBLICII MOLDOVA**

Proceduri și Instrucțiuni Aeronautice Civile

PIAC – OPS

(Partea CAT)

**Prevederi specifice operațiunilor de transport
aerian comercial**

Ediția 02/ mai 2020

Republica Moldova

AUTORITATEA AERONAUTICĂ CIVILĂ

ORDIN Nr. 18
din 20-05-2020

**cu privire la aprobarea ediției 02 a Procedurilor
și Instrucțiunilor Aeronautice Civile referitoare
la operațiunile aeriene - PIAC-OPS partea CAT**

Publicat : 29-05-2020 în Monitorul Oficial Nr. 126-130 art. 481

În temeiul art.7 alin.(3) pct.1) lit.b) din Codul aerian al Republicii Moldova nr.301/2017 și pct.10 subpct.1) lit.b) din Regulamentul cu privire la organizarea și funcționarea Autorității Aeronautice Civile, aprobat prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr.133/2019, întru executarea atribuțiilor ce îi revin Autorității Aeronautice Civile în calitate de autoritate administrativă de certificare, supraveghere și control în domeniul aviației civile, în scopul asigurării implementării Hotărârii Guvernului nr.831/2018 privind aprobarea Regulamentului privind procedurile administrative referitoare la operațiunile aeriene și Cerințelor tehnice referitoare la operațiunile aeriene,

ORDON:

1. Se aprobă ediția 02 a Procedurilor și Instrucțiunilor Aeronautice Civile referitoare la operațiunile aeriene PIAC-OPS partea CAT - prevederi specifice operațiunilor de transport aerian comercial, conform anexei la prezentul ordin.

2. Autoritatea Aeronautică Civilă va pune la dispoziția tuturor persoanelor interesate anexa la prezentul ordin prin publicarea pe pagina web oficială www.caa.md, la compartimentul „Cadrul normativ/PIAC”.

3. De la data intrării în vigoare a prezentului Ordin, se abrogă ediția 01 a Procedurilor și Instrucțiunilor Aeronautice Civile referitoare la operațiunile aeriene PIAC-OPS partea CAT -prevederi specifice operațiunilor de transport aerian comercial, aprobate prin Ordinul nr.54/GEN din 23.09.2019, publicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.296-301/1603 din 27.09.2019.

4. Prezentul ordin intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

DIRECTOR

Eugeniu COȘTEI

Nr. 18/GEN. Chișinău, 20 mai 2020.

CUPRINS

CUPRINS	1
LISTA DE CONTROL A PAGINILOR	3
REGULI DE AMENDARE	5
INDEXUL AMENDAMENTELOR	7
Capitolul 1 Proceduri de certificare	9
1.1 Etapele certificării	9
1.2 Etapa de informare.....	9
1.3 Inițierea procesului de obținere AOC.....	10
1.4 Etapa de evaluare a documentației	12
1.6 Etapa de emitere a Certificatului de operator aerian.....	14
1.7 Forma Certificatului de operator aerian.....	15
Capitolul 2 Modificarea Certificatului de operator aerian	17
2.1 Generalități.....	17
2.2 Modificarea datelor de identificare.....	18
2.3 Modificarea tipurilor de operațiuni	19
2.4 Includerea de noi tipuri de aeronave	19
2.5 Includerea de noi aeronave de același tip cu cele deja existente	20
2.6 Excluderea de aeronave/tipuri de aeronave aflate în operare	21
2.7 Modificarea aprobărilor specifice.....	21
2.8 Modificarea zonei de operare.....	22
2.9 Modificarea listei deținătorilor de posturi manageriale obligatorii – aplicabil deținătorilor de Certificat de operator aerian	23
Capitolul 3 Supravegherea continuă	25
3.1 Generalități.....	25
3.1.1 Programul de supraveghere continuă.....	26
3.1.2 Organizarea supravegherii activității operatorilor aerieni care operează aeronave în afara teritoriului Republicii Moldova	28
3.2 Clasificarea auditurilor / inspecțiilor de supraveghere	29
3.3 Frecvența auditurilor de supraveghere	29
3.4 Întâlniri cu managerul responsabil	30
3.5 Rezultatele activității de supraveghere.....	30
3.6 Supravegherea persoanelor care dețin certificat, calificare sau atestat eliberate de AAC și care au atribuții în domeniul operațiunilor de zbor	32
3.7 Calificarea și autorizarea persoanelor care dețin atestat de membru al echipajului de cabină și pentru exercitarea atribuțiilor de pregătire și verificare a membrilor echipajelor de cabină în cadrul operatorilor, pentru cursurile prevăzute în Partea ORO, subpartea CC	32
3.8 Includerea personalului de inspecție în zbor (operațiuni aeriene) în cadrul echipajului aeronavei, suplimentar față de membrii echipajului de zbor sau de cabină, în timpul executării misiunii de inspecție în zbor	33
3.9 Supravegherea bazelor de operare	34

Capitolul 4	Limitarea, suspendarea, revocarea de către AAC a Certificatului de operator aerian și contestarea deciziilor AAC de către operatorul aerian.....	35
4.1	Generalități.....	35
4.2	Limitarea Certificatului de operator aerian.....	36
4.3	Suspendarea Certificatului de operator aerian	36
4.4	Revocarea Certificatului de operator aerian.....	37
4.5	Exceptări și derogări	38
4.6	Contestații.....	38
Capitolul 5	Schimbări în sistemul de management	39
5.1	Generalități.....	39
5.2	Organizarea procedurii de aprobare	40
5.3	Cerințe necesare pentru aprobarea ocupării posturilor manageriale obligatorii	41
5.3.1	Manager responsabil (Accountable Manager).....	41
5.3.2	Responsabil operațiuni zbor	42
5.3.3	Responsabil pentru pregătirea membrilor echipajului.....	42
5.3.4	Responsabil pentru operațiuni la sol.....	43
5.3.5	Responsabil menținerea navigabilității	43
5.4	Responsabilități combinate ale deținătorilor de posturi manageriale obligatorii	43
5.5	Rezultatul procedurii de aprobare	43
5.6	Procedura de retragere a aprobării	44
5.7	Încetarea relațiilor contractuale ale persoanelor responsabile care ocupă unul sau mai multe posturi manageriale obligatorii în cadrul unui operator aerian.....	45
Capitolul 6	Acorduri de partajare de coduri	47

LISTA DE CONTROL A PAGINILOR

Numărul paginii	Ediția/ Amendamentul	Data
1	Ediția 02	Mai 2020
2	Ediția 02	Mai 2020
3	Ediția 02	Mai 2020
4	Ediția 02	Mai 2020
5	Ediția 02	Mai 2020
6	Ediția 02	Mai 2020
7	Ediția 02	Mai 2020
8	Ediția 02	Mai 2020
9	Ediția 02	Mai 2020
10	Ediția 02	Mai 2020
11	Ediția 02	Mai 2020
12	Ediția 02	Mai 2020
13	Ediția 02	Mai 2020
14	Ediția 02	Mai 2020
15	Ediția 02	Mai 2020
16	Ediția 02	Mai 2020
17	Ediția 02	Mai 2020
18	Ediția 02	Mai 2020
19	Ediția 02	Mai 2020
20	Ediția 02	Mai 2020
21	Ediția 02	Mai 2020
22	Ediția 02	Mai 2020
23	Ediția 02	Mai 2020
24	Ediția 02	Mai 2020
25	Ediția 02	Mai 2020
26	Ediția 02	Mai 2020
27	Ediția 02	Mai 2020
28	Ediția 02	Mai 2020
29	Ediția 02	Mai 2020
30	Ediția 02	Mai 2020
31	Ediția 02	Mai 2020
32	Ediția 02	Mai 2020
33	Ediția 02	Mai 2020
34	Ediția 02	Mai 2020
35	Ediția 02	Mai 2020
36	Ediția 02	Mai 2020
37	Ediția 02	Mai 2020
38	Ediția 02	Mai 2020
39	Ediția 02	Mai 2020
40	Ediția 02	Mai 2020
41	Ediția 02	Mai 2020
42	Ediția 02	Mai 2020
43	Ediția 02	Mai 2020
44	Ediția 02	Mai 2020
45	Ediția 02	Mai 2020
46	Ediția 02	Mai 2020
47	Ediția 02	Mai 2020
48	Ediția 02	Mai 2020

Mai 2020		Ediția 02
		Revizia 00

Partea CAT
Prevederi specifice operațiunilor de transport aerian comercial

AAC

PIAC-OPS

4

SPAȚIU LĂSAT LIBER ÎN MOD INTENȚIONAT

REGULI DE AMENDARE

- (1) Modificarea prevederilor **PIAC** se poate face numai prin amendament.
- (2) Amendamentul se aprobă prin Ordinul general al Directorului Autorității Aeronautice Civile.
- (3) După aprobarea amendamentului și publicarea Ordinului general în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, fiecare deținător al PIAC în cauză va introduce noile pagini emise și va distruge paginile înlocuite.
- (4) Se emite o nouă ediție a PIAC dacă volumul modificărilor depășește 30% din conținutul acesteia.

Partea CAT
Prevederi specifice operațiunilor de transport aerian comercial

AAC

PIAC-OPS

6

SPAȚIU LĂSAT LIBER ÎN MOD INTENȚIONAT

Mai 2020

Editia	02
Revizia	00

INDEXUL AMENDAMENTELOR

Nr. crt.	Ediția / Numărul amendamentului	Data intrării în vigoare/nr. ordinului	Numele persoanei care a introdus amendamentul	Semnătura
1	Ediția 02	29.05.2020 18/GEN din 20.05.2020		

Partea CAT
Prevederi specifice operațiunilor de transport aerian comercial

AAC

PIAC-OPS

8

SPAȚIU LĂSAT LIBER ÎN MOD INTENȚIONAT

Capitolul 1 Proceduri de certificare

1.1 Etapele certificării

Procesul de emitere a documentului de certificare cuprinde următoarele etape:

1. Etapa de informare;
2. Etapa de inițiere a procesului de certificare;
3. Etapa de evaluare a documentației;
4. Etapa de demonstrații operaționale și inspecții;
5. Etapa de emitere a documentului de certificare.

1.2 Etapa de informare

1. Solicitantul care intenționează să efectueze operațiuni de transport aerian comercial, înaintea depunerii cererii tip (Anexa nr.2.1) pentru obținerea Certificatului de operator aerian (AOC), poate solicita o întâlnire cu reprezentanții AAC în vederea obținerii tuturor informațiilor necesare operării.
2. Pentru operațiunile de transport aerian comercial solicitarea se efectuează utilizând Anexa nr.1.1.
3. În termen de 15 de zile de la depunerea la AAC a informării specificate la 1.2 2, solicitantul este notificat, în scris, asupra datei la care va avea loc întrevederea, la sediul AAC, conform 1.2 4. Data la care va avea loc întrevederea nu depășește 30 de zile de la data înregistrării solicitării.
4. Întrevederea are loc între echipa de certificare compusă din reprezentanții AAC și persoanele propuse pentru deținerea de funcții manageriale ale solicitantului și are ca scop obținerea de către solicitant a informațiilor complete cu privire la cadrul normativ aplicabil operațiunilor pentru care intenționează să fie certificat, datele pe care urmează să le furnizeze și procedurile care trebuie să le cunoască și să le aplice în cazul operațiunilor pe care intenționează să le desfășoare.
5. Este esențial ca solicitantul să aibă o imagine clară asupra formei și conținutului documentelor necesare pentru obținerea documentului de certificare.
6. La cererea solicitantului, AAC îi pune la dispoziție un pachet de informații necesare pentru obținerea documentului de certificare. Acest pachet conține cel puțin:
 - a. lista cadrului normativ aplicabil;
 - b. lista documentelor ce trebuie depuse concomitent cu cererea tip de obținere a documentului de certificare;
 - c. orice alte informații ajutătoare.
7. AAC informează solicitantul cu privire la perioadele de timp necesare realizării fiecărei etape din procesul de emitere a documentului de certificare.
8. În urma discuțiilor se stabilește dacă solicitantul poate depune cererea tip (Anexa nr.2.1) de obținere a AOC sau dacă trebuie să se conformeze și cu alte prevederi înainte de aceasta.
9. Rezultatele întrevederii vor fi consemnate pe formularul din Anexa nr.1.2, completat și contrasemnat de ambele părți, cu oferirea unei copii solicitantului.

1.3 Inițierea procesului de obținere AOC

1. În urma finalizării cu succes a etapei de informare, solicitantul poate cere certificarea pentru operațiuni de transport aerian comercial în baza prevederilor conținute în Codul aerian al Republicii Moldova nr.301/2017 și a normelor sale de aplicare referitoare la operațiuni aeriene.
2. Solicitarea de acordare a documentului de certificare se face prin depunerea de către solicitant, la AAC, a unei cereri tip, utilizând formularul din Anexa nr.2.1, cu cel puțin 90 zile înaintea datei propuse de începere a operării. Cererea tip se completează în limba de stat a Republicii Moldova sau limba engleză, de către managerul responsabil (accountable manager) sau de către reprezentantul împuternicit al acestuia și este însoțită de documentația suport care include cel puțin:
 - a. actele constitutive, cu toate completările și modificările ulterioare care vor demonstra denumirea oficială și denumirea comercială, adresa și adresa de corespondență a organizației (autentificate cu ștampila organizației);
 - b. o descriere a operațiunilor propuse, inclusiv tipul (tipurile) și numărul aeronavelor care urmează să fie exploatate;
 - c. o descriere a sistemului de management, a structurii organizatorice și întreaga documentație necesară aprobării persoanelor responsabile nominalizate, în conformitate cu ORO.AOC.135 (a) și Capitolul 5 din prezentul PIAC;
 - d. o declarație a managerului responsabil, conform căreia întreaga documentație trimisă AAC a fost verificată de organizație și este în conformitate cu cerințele aplicabile;
 - e. un program de efectuare a procesului de certificare care să conțină:
 - i. datele la care solicitantul depune spre evaluare manualele necesare (în cazul în care nu sunt depuse concomitent cu cererea tip);
 - ii. data și locația la care aeronavele pot fi inspectate;
 - iii. data la care se poate începe efectuarea inspecției sediului social, a bazelor de operare și a tuturor celorlalte facilități (întreținere, dispecerat, etc.);
 - f. dovada care să ateste că capitalul statutar, la momentul solicitării, este de cel puțin 500000 lei pentru organizația care operează avioane cu o masă maximă certificată la decolare de peste 5700 kg sau elicoptere cu o masă maximă la decolare ce depășește 3175 kg;
 - g. copie a situațiilor financiare pentru anul anterior celui în care se solicită certificatul de operator aerian, în cazul în care sânt disponibile;
 - h. copie a raportului de audit privind situațiile financiare pentru perioada de gestiune precedentă (în absența unor dispoziții contrare în legislația națională);

- i. planul de afaceri pentru cel puțin primii 3 ani de activitate de transport aerian, care va cuprinde următoarele informații:
 - i. bilanț estimativ, inclusiv un cont de profit și pierderi;
 - ii. veniturile și cheltuielile prognozate privind combustibilul, tarifele, salariile, întreținerea, amortizările, variațiile cursului de schimb, tarifele de aeroport, tarifele de navigație aeriană, costurile de handling la sol, asigurările etc. pentru fiecare aeronavă ce urmează a fi exploatată;
 - iii. prognoze privind traficul total și veniturile obținute în primul an complet de operare al solicitantului, inclusiv datele justificative care au stat la baza calculului previziunii;
 - iv. detalii privind sursele de finanțare existente și prognozate;
 - v. fluxul de numerar prognozat și proiecția fluxului de lichidități pentru primii trei ani de operare;
 - vi. detalii privind modul în care vor fi finanțate achiziționarea/închirierea aeronavelor inclusiv, în cazul închirierii, termenii și condițiile contractului;
- j. dovada care să ateste că valoarea capitalului propriu este egală sau mai mare decât valoarea capitalului statutar, în cazul în care nu sânt disponibile situațiile financiare anuale;
- k. copiile contractelor încheiate între organizație și agenții certificați pentru prestarea serviciilor aeriene certificate de către AAC sau care urmează a fi perfectate (handling, servicii aeronautice și alte servicii aeroportuare), autentificate cu ștampila organizației;
- l. o listă a rutelor pe care intenționează să opereze în regim de curse regulate și/sau o listă a zonelor de operare în cazul curselor efectuate în regim neregulat;
- m. o listă cu bazele de operare pe care intenționează să desfășoare activitatea;
- n. dovada deținerii în proprietate sau folosință (în baza unui contract de închiriere fără echipaj) a cel puțin o aeronavă care dispune de certificat de navigabilitate (CofA) și corespunde operațiunilor de transport aerian preconizate;
- o. documente specifice fiecărei aeronave pentru care solicită documentul de certificare (Certificat de înmatriculare, Certificat de navigabilitate sau echivalent, Certificat de zgomot, Licența stațiilor radio, etc.);
- p. copii ale polițelor de asigurare și ale contractelor de asigurare pentru încărcătura comercială, precum și pentru răspundere civilă față de terți, încheiate cu respectarea mărimilor stabilite de legislația aplicabilă, precum și scrisoarea de preluare a obligațiunii, eliberată de compania de asigurare/brokerul sau compania de reasigurare (Letter of undertaking);
- q. detalii cu privire la facilitățile de pregătire a personalului aeronautic operațional, inclusiv lista și copiile certificatelor de calificare a FSTD-urilor pe care intenționează să le utilizeze pentru pregătirea personalului navigant;

- r. Manualul de operațiuni, Manualul de zbor al aeronavei, Lista master a echipamentului minim, Lista echipamentului minim și orice alte documente care fac parte din sistemul de documente de siguranță a zborului ale operatorului aerian, cum ar fi Manual sistemului de management al siguranței (Manualul SMS), Manualul pentru operațiuni la sol, Manualul echipajului de cabină, Manualul de bunuri periculoase, Manualul de monitorizare a conformării, Programul de securitate aeronautică cu programul de instruire etc., (pot fi înaintate ulterior, dar nu cu mai puțin de 60 zile înaintea datei propuse pentru începerea operării);
 - s. pentru obținerea aprobărilor specifice, solicitantul va depune la AAC cererea tip (Anexa nr.3.1), conform prevederilor PIAC-OPS Partea GEN.
 - t. împuternicirea, în cazul în care solicitantul este reprezentat de o altă persoană;
 - u. dovada autorizării sistemului de întreținere, respectiv Certificatul întreprinderii de management al menținerii navigabilității (CAMO) sau dovada depunerii documentelor necesare pentru obținerea acestui certificat;
 - v. dovada autorizării organizației de întreținere, respectiv Certificatul de autorizare Partea 145 sau contractele încheiate cu organizațiile de întreținere, autorizate Partea 145, ce vor asigura întreținerea aeronavelor operate, în cazul în care organizația proprie nu este autorizată în acest sens;
 - w. detalii cu privire la facilitățile de pregătire a personalului aeronautic operațional, inclusiv lista și copiile certificatelor de calificare a organizațiilor de instruire pe care intenționează să le utilizeze pentru pregătirea personalului navigant.
3. În termen de 15 zile de la data înregistrării cererii, după o evaluare preliminară, solicitantul este informat cu privire la necesitatea modificării acesteia și/sau a completării documentației suport.
4. În cazul în care este necesară modificarea cererii de emitere a documentului de certificare și/sau completarea documentației suport, termenul de 90 de zile de la punctul 1.3 2 se derulează de la data înregistrării documentației completate.
5. În termen de 7 zile de la depunerea documentației suport complete, solicitantul este informat cu privire la etapa următoare.

1.4 Etapa de evaluare a documentației

- 1. Echipa de certificare analizează documentația suport după depunerea cererii de emitere a documentului de certificare, de îndată ce se constată că sunt îndeplinite condițiile stabilite prin prezentul PIAC sau ca urmare a evaluării preliminare prevăzută la 1.3 4, după caz.
- 2. În termen de 30 de zile de la data înregistrării cererii și a documentației suport, operatorul este informat cu privire la conținutul documentelor depuse. În cazul manualelor menționate la 1.3 2, solicitantul este informat cu privire la conformarea conținutului acestora cu legislația aplicabilă, în termen de 30 de zile de la depunerea lor la AAC.
- 3. În cazul în care se constată faptul că documentația prezentată nu respectă cerințele prevăzute de legislația aplicabilă, termenul de 90 de zile prevăzut la 1.3 2, se prelungește cu termenul de remediere.

4. În cazul în care se constată conformarea documentației cu cerințele prevăzute de legislația aplicabilă, AAC emite scrisorile de aprobare/acceptare, pentru documentele care necesită acest lucru conform prevederilor prezentului PIAC , în termen de 30 de zile de la depunerea acestora la AAC.
5. Analiza manualelor menționate la 1.3 2 lit.r., este descrisă la Capitolul 8 din PIAC-OPS Partea GEN.
6. Procesul și cerințele aplicabile aprobării persoanelor propuse pentru ocuparea posturilor manageriale obligatorii sunt descrise la Capitolul 5 din prezenta parte (Partea CAT).
7. AAC va emite documentul de certificare sau oricare aprobare specifică, doar dacă operatorul aerian a luat în considerație, a examinat și implementat cadrul normativ aplicabil aferent manualelor menționate la 1.3 2 lit.r., care fac parte din sistemul de documente de siguranță a zborului.

1.5 Etapa de inspecții și demonstrații operaționale

1. După finalizarea analizei documentației suport complete și conforme, și aprobarea/acceptarea manualelor aferente, fiecare subdiviziune a AAC implicată în procesul de certificare informează în scris solicitantul asupra datei la care încep auditurile/inspecțiile la sediul și bazele de operare declarate ale solicitantului. La stabilirea acestor date AAC ține cont de data menționată de solicitant, conform 1.3 2 lit.e. iii., cât și de perioadele de timp suplimentare necesare acestuia pentru conformarea cu cerințele legislației aplicabil.
2. Efectuarea auditurilor/inspecțiilor și a demonstrațiilor operaționale va începe în termen de cel mult 5 zile de la data finalizării etapei de evaluare a documentației, conform pct. 1.4.
3. AAC evaluează abilitatea solicitantului de a asigura operarea în siguranță și întreținerea corespunzătoare a aeronavei, efectuarea pregătirii personalului propriu și, unde este necesar, certificarea personalului cu responsabilități operaționale.
4. La această etapă se efectuează verificări la fața locului (după caz, la sediu, la bazele de operare, la facilitățile de pregătire, la organizațiile de întreținere proprii sau contractate și la facilitățile de aerodrom) pentru a se constata veridicitatea celor declarate în documentația depusă de solicitant, precum și pentru a se convinge că acesta are abilitatea și capacitatea necesare pentru desfășurarea operațiunilor aeriene propuse în condiții de siguranță.
5. AAC solicită demonstrații operaționale pentru a se convinge că solicitantul are abilitatea de a se conforma cu cerințele și procedurile de siguranță a zborului aplicabile. Aceste demonstrații operaționale reprezintă simularea activității pentru care solicită certificarea și vor fi desfășurate în prezența membrilor din echipa de certificare însărcinați cu evaluarea eficienței politicilor, procedurilor, instrucțiunilor și metodelor declarate în documentația aprobată/acceptată.
6. Perioada de efectuare a auditurilor/inspecțiilor și a demonstrațiilor operaționale nu depășește 15 zile de la începerea acestor activități.
7. Rezultatele auditului/inspecțiilor și ale demonstrațiilor operaționale sunt comunicate în scris solicitantului în termen de 5 zile de la finalizarea activităților de efectuare a auditului/inspecțiilor și ale demonstrațiilor operaționale.

8. În cazul în care se constată neconformități, solicitantul transmite planul de măsuri corective, formulat astfel încât să permită identificarea neconformității, a cauzei acesteia, acțiunea corectivă imediată, acțiunea preventivă și perioada de timp necesară implementării acțiunilor corective propuse și înaintează AAC dovezile obiective în acest sens.
9. În termen de 7 zile de la transmiterea dovezilor obiective, AAC analizează eficacitatea corecțiilor și comunică în scris solicitantului concluziile analizei (închiderea neconformităților, necesitatea reevaluării de către solicitant a modalităților de remediere, acceptarea corecției cu efectuarea inspecțiilor de verificare a implementării acestora, etc.).
10. În funcție de rezultatele corecțiilor, se pot repeta părți din inspecțiile și demonstrațiile operaționale.
11. În conformitate cu prevederile ORO.GEN.210 și ORO.AOC.135 operatorii aeriени din Republica Moldova care dețin sau intenționează să obțină un AOC trebuie să nominalizeze persoane responsabile pentru ocuparea posturilor manageriale obligatorii care vor fi evaluate și aprobate de către AAC conform prevederilor Capitolului 5, înaintea emiterii Certificatului de operator aerian.

1.6 Etapa de emiterie a Certificatului de operator aerian

1. În cazul în care pe parcursul etapelor precedente, solicitantul constată că nu poate asigura conformarea cu anumite cerințe și/sau nu mai dorește efectuarea anumitor elemente din specificațiile de operare solicitate inițial, solicită în scris excluderea acestora din cererea inițială și modifică în consecință documentația afectată.
2. Durata totală a întregului proces de certificare nu depășește 6 luni de la data depunerii inițiale a cererii tip pentru acordarea documentului de certificare.
3. În cazul în care solicitantul nu face dovada conformării cu legislația aplicabilă în vederea obținerii documentului de certificare în termenul prevăzut la punctul 1.6 2, AAC transmite solicitantului o notificare de refuz a acordării documentului de certificare solicitat.
4. La cererea solicitantului, după actualizarea documentației se reia întreg procesul de certificare.
5. Documentul de certificare se emite după conformarea cu toate cerințele legislației aplicabile.
6. Concomitent cu eliberarea documentului de certificare, se aduce la cunoștința solicitantului obligativitatea de a face dovada menținerii în termen de valabilitate a întregii documentații ce a stat la baza emiterii documentului de certificare.
7. Certificatul de operator aerian va rămâne valid atât timp cât operatorul aerian se conformează cu prevederile legislației aplicabile.

1.7 Forma Certificatului de operator aerian

1. AOC-ul și specificațiile de operare asociate, anexate la acesta, se eliberează conform formularului din Anexa nr.3.1.
2. Toate AOC-urile au un număr de înregistrare format din:
 - a. codul în litere specific AOC emis de AAC: („MD”);
 - b. un număr de serie format din 3 cifre: („MD 123”);
3. Zona de operare

AAC menționează la rubrica „Zona(ele) de operare”, lista zonei(lor) geografice pentru operațiunile autorizate (coordonate geografice sau rute specifice, frontiere regionale sau naționale) după cum urmează:

- a. lista de regiuni de informare a zborului (FIR) așa cum sunt acestea definite în Doc.OACI nr.7030 „Regional Supplementary Procedures”, sau
- b. regiunile abreviate conform Doc.OACI nr.7030 (AFI, EUR, MID/ASIA, NAT, NAM etc.), caz în care se înțelege lista tuturor regiunilor de informare a zborurilor (FIR) aferente acestor regiuni, sau
- c. denumirea statelor, caz în care se înțelege regiunea sau regiunile de informare a zborurilor (FIR) aferente acestor state, așa cum sunt definite în Doc.OACI nr.7030, sau
- d. denumirea continentelor definite geografic, caz în care se înțeleg regiunile de informare a zborurilor (FIR) aferente statelor componente continentelor respective, așa cum sunt definite în Doc.OACI nr.7030, sau
- e. coordonatele geografice, exprimate în sistem WGS 84, caz în care se înțelege zona din interiorul poligonului rezultat prin unirea cu loxodrome a acestor coordonate.

Exemple:

- a) FIR Chisinau, FIR Sofia
- b) EUR except: FIR Cairo, FIR Tripoli, FIR Tunis, FIR Alger, FIR Casablanca
- c) Romania, Ungaria, Austria
- d) Europa, Asia, Africa
- e) 73°00'N 15°00'E, 73°00'N 30°00'E, 68°00'N 45°00'E, 68°00'N 56°00'E, 35°00'N 56°00'E, 30°00'N 61°00'E

Partea CAT
Prevederi specifice operațiunilor de transport aerian comercial

AAC

PIAC-OPS

16

SPATIU LASAT LIBER IN MOD INTENTIONAT

Capitolul 2 Modificarea Certificatului de operator aerian

2.1 Generalități

1. Modificarea AOC se poate face la solicitarea operatorului aerian prin transmiterea către AAC a cererii tip (Anexa nr.2.1) însoțită de întreaga documentație specifică tipului de modificare și de analiza și evaluarea riscurilor asociate.
2. Modificarea AOC poate consta în schimbarea uneia sau mai multor informații menționate atât în documentul de certificare, cât și în specificațiile de operare, anexă la acesta.
3. Cererea tip, împreună cu documentația suport, trebuie depusă la AAC cu cel puțin 30 de zile înainte de data la care se intenționează operarea în noile condiții solicitate de operatorul aerian.
4. Modificarea AOC cuprinde trei etape:
 - a. analiza cererii și a documentației suport,
 - b. efectuarea de verificări la fața locului, dacă este cazul, și
 - c. elaborarea unui răspuns în consecință.
5. În termen de 20 de zile de la depunerea cererii și a documentației suport, AAC transmite operatorului aerian punctul de vedere rezultat în urma analizei acestora.
6. În cazul în care se constată neconcordanțe în completarea cererii tip și sau a documentației aferente, solicitantul este contactat, în termen de 20 de zile de la depunerea acestora la AAC, pentru a revizui și completa documentația transmisă.
7. Perioada de timp necesară revizuirii și completării documentației transmise, conform pct.2.1 6, nu depășește 30 de zile.
8. În cazul în care se constată conformarea cererii tip și a documentației suport cu prevederile legale, operatorul aerian este informat, de fiecare subdiviziune a AAC implicată în procesul de certificare, cu privire la perioada în care va începe auditul/inspecțiile și demonstrațiile operaționale precum și evaluarea sistemului de întreținere a aeronavelor, unde este cazul.
9. Datele la care se încep verificările la fața locului nu pot depăși 5 zile de la acceptarea/aprobarea documentației transmise.
10. Observațiile rezultate în urma verificărilor sunt aduse la cunoștința solicitantului, în termen de 5 zile de la finalizarea inspecției.
11. În cazul în care, cu ocazia verificărilor la fața locului, se constată neconformități, termenul de remediere a acestora constituie cel mult 30 de zile.
12. Dacă modificările solicitate nu impun efectuarea de verificări la fața locului, în termen de 10 zile de la acceptarea/aprobarea documentației, AAC emite AOC modificat în consecință.
13. Termenul de modificare a AOC este prelungit cu perioada de timp necesară operatorului pentru revizuirea și/sau completarea documentației transmise și/sau pentru remedierea neconformităților rezultate în urma verificărilor de la fața locului.

14. În cazul nerespectării termenelor de la 2.1 7 sau 2.1 11, AAC comunică operatorului aerian, respingerea solicitării de modificare a AOC.
15. În cazul în care operatorul aerian consideră necesar, poate solicita, în scris, o întrevvedere cu echipa de audit și/sau cu persoana din cadrul Direcției operațiuni de zbor desemnată responsabilă pentru certificarea operatorului aerian respectiv pentru a primi lămuriri suplimentare cu privire la procesul de modificare a AOC.
16. În cazul conformării cu cerințele aplicabile, operatorul aerian primește originalul AOC-ului, împreună cu o copie a raportului final de evaluare.

2.2 Modificarea datelor de identificare

1. În cazul în care operatorul aerian solicită modificarea AOC datorită schimbării datelor de identificare (nume, adresă, etc.), cererea tip este însoțită de cel puțin următoarea documentație:
 - a. actele constitutive (extras de la Camera Înregistrării de Stat) din care să reiasă modificările solicitate;
 - b. documentele specifice fiecărei aeronave care să consemneze noile date (Certificat de înmatriculare, Certificat de navigabilitate sau echivalent, Certificat de zgomot, Licența stațiilor radio, copii ale polițelor de asigurare și ale contractelor de asigurare pentru încărcătură comercială și pentru răspundere civilă față de terți, etc.), dacă este cazul;
 - c. o copie a contractelor de deținere (proprietate/închiriere) a aeronavelor pe care intenționează să le opereze - în cazul în care în conținutul acestora se regăsesc elementele care au fost modificate;
 - d. Manualul de operațiuni, Manualul de zbor al aeronavei, Lista echipamentului minim, Manualul SMS, Manualul pentru operațiuni la sol, Manualul echipajului de cabină, Manualul de bunuri periculoase, Manualul de monitorizare a conformării, Programul de securitate aeronautică cu programul de instruire și orice alt document care face parte din sistemul de documente de siguranță a zborului în care sunt menționate datele care au fost modificate;
 - e. copiile contractelor încheiate între organizație și agenții certificați pentru prestarea serviciilor aeriene certificate de către AAC sau care urmează a fi perfectate (handling, servicii aeronautice și alte servicii aeroportuare), autentificate cu ștampila organizației;
 - f. lista cu Task-uri din Programul de întreținere al aeronavei, dacă este cazul, specific tipului de operațiune solicitat (a se vedea Capitolul 2 din PIAC-OPS Partea GEN – Aprobări speciale).
2. După aprobarea/acceptarea documentației, fiecare subdiviziune din cadrul AAC implicată în procesul de certificare trece la etapa de inspecții, dacă este cazul.

2.3 Modificarea tipurilor de operațiuni

1. În cazul în care operatorul aerian solicită modificarea AOC datorită introducerii/excluderii unor tipuri de operațiuni pentru unul sau mai multe tipuri de aeronave, cererea tip este însoțită de următoarea documentație, după caz:
 - a. părțile Manualului de operațiuni care să evidențieze modificarea procedurilor ce stau la baza desfășurării tipurilor de operațiuni, conform solicitării;
 - b. părțile din Manualul de zbor al aeronavei aplicabile tipurilor de operațiuni solicitate;
 - c. Lista master a echipamentului minim și amendamentele la Lista echipamentului minim conform tipurilor de operațiuni solicitate;
 - d. orice alte documente care fac parte din sistemul de documente de siguranță a zborului ale operatorului aerian și necesită modificări conform solicitării, cum ar fi Manualul pentru operațiuni la sol, Manualul echipajului de cabină, Manualul de bunuri periculoase, Manual SMS, Manualul de monitorizare a conformării, Programul de securitate aeronautică, inclusiv programul de instruire etc.;
 - e. lista cu Task-uri din Programul de întreținere al aeronavei, dacă este cazul, specific tipului de operațiune solicitat (a se vedea Capitolul 2 din PIAC-OPS Partea GEN – Aprobări speciale).
2. După aprobarea/acceptarea documentației, fiecare subdiviziune din cadrul AAC implicată în procesul de certificare trece la etapa de inspecții, dacă este cazul.

2.4 Includerea de noi tipuri de aeronave

1. Cererea tip, depusă de operatorul aerian la AAC, trebuie să fie însoțită de următoarea documentație, după caz:
 - a. o listă a rutelor pe care intenționează să opereze în regim de curse regulate și/sau o listă a zonelor de operare în cazul curselor efectuate în regim neregulat;
 - b. o listă cu baza de operare principală și bazele de operare secundare pe care intenționează să desfășoare activitatea cu noul tip de aeronavă;
 - c. documentele specifice fiecărei aeronave pentru care solicită modificarea AOC (Certificat de înmatriculare, Certificat de navigabilitate sau echivalent, Certificat de zgomot, Licența stațiilor radio, copii ale polițelor de asigurare și a contractelor de asigurare pentru încărcătură comercială și pentru răspundere civilă față de terți, etc.);
 - d. o copie a contractelor de deținere (proprietate/închiriere) a aeronavelor corespunzătoare noului tip;
 - e. părțile Manualului de operațiuni care să evidențieze introducerea noilor tipuri de aeronave, conform solicitării;

- f. Manualul de zbor, Lista master a echipamentului minim, Lista echipamentului minim, pentru fiecare tip/aeronavă, conform solicitării;
 - g. orice alte documente care fac parte din sistemul de documente de siguranță a zborului ale operatorului aerian și necesită modificări conform solicitării: Manualul SMS, Manualul de monitorizare a conformării, Manualul pentru operațiuni la sol, Manualul echipajului de cabină, Manualul de bunuri periculoase, Programul de securitate aeronautică inclusiv, programul de instruire etc;
 - h. împuternicirea, în cazul în care solicitantul este reprezentat de o altă persoană;
 - i. dovada asigurării managementului continuității navigabilității pentru aeronavele în cauză de către o organizație autorizată corespunzător.
2. Înainte de modificarea AOC, după aprobarea/acceptarea de AAC a modificărilor programelor de pregătire, personalul navigant efectuează pregătirea pentru calificarea de tip (dacă este cazul) în cadrul organizațiilor de pregătire autorizate (ATO) după care efectuează programul de conversie al operatorului. În cazul în care se intenționează ca personalul navigant să opereze pe mai mult de un tip de aeronavă, acest lucru se reflectă în Manualul de operațiuni.
 3. În vederea efectuării programelor de pregătire referite la punctul 2.4 2, acolo unde este cazul, operatorul aerian solicită AAC acordarea aprobării de utilizare a unui simulator corespunzător tipului de aeronavă și operațiuni aferente solicitate, utilizând Anexa nr.6.1.
 4. După aprobarea/acceptarea documentației, fiecare subdiviziune din cadrul AAC implicată în procesul de evaluare trece la etapa de inspecții, dacă este cazul.

2.5 Includerea de noi aeronave de același tip cu cele deja existente

1. Cererea tip, depusă de operatorul aerian la AAC, trebuie să fie însoțită de următoarea documentație, după caz, ținând cont de varianta aeronavei pe care intenționează să o opereze (aeronavă de același tip, variantă similară sau diferită):
 - a. o listă a rutelor pe care intenționează să opereze în regim de curse regulate și/sau o listă a zonelor de operare în cazul curselor efectuate în regim neregulat;
 - b. o listă cu baza de operare principală și bazele de operare secundare pe care intenționează să desfășoare activitatea cu noile aeronave;
 - c. documentele specifice fiecărei aeronave pentru care solicită modificarea documentul de certificare (Certificat de înmatriculare, Certificat de navigabilitate sau echivalent, Certificat de zgomot, Licența stațiilor radio, copia polițelor de asigurare și a contractelor de asigurare pentru încărcătură comercială și pentru răspundere civilă față de terți, etc.);
 - d. o copie a contractelor de deținere (proprietate/închiriere) a aeronavelor solicitate;
 - e. părțile Manualului de operațiuni care să evidențieze introducerea aeronavelor, conform solicitării;
 - f. Manualul de zbor, Lista master a echipamentului minim, Lista echipamentului minim, pentru fiecare aeronavă, conform solicitării;

- g. orice alte documente care fac parte din sistemul de documente de siguranță a zborului ale operatorului aerian și necesită modificări conform solicitării cum ar fi: Manualul SMS, Manualul pentru operațiuni la sol, Manualul echipajului de cabină, Manualul de bunuri periculoase, Manualul de monitorizare a conformării, etc.;
 - h. împuternicirea, în cazul în care solicitantul este reprezentat de o altă persoană;
 - i. dovada asigurării managementului continuității navigabilității pentru aeronavele în cauză de către o organizație autorizată corespunzător.
2. Înainte de modificarea documentului de certificare, după aprobarea/acceptarea de AAC a modificărilor programelor de pregătire, operatorul aerian face dovada, dacă este cazul, efectuării pregătirii referitoare la diferențe de către personalul implicat.
3. După aprobarea/acceptarea documentației, fiecare subdiviziune din cadrul AAC implicată în procesul de evaluare trece la etapa de audit/inspecție, dacă este cazul.

2.6 Excluderea de aeronave / tipuri de aeronave aflate în operare

Cererea tip, depusă de operatorul aerian la AAC, trebuie să fie însoțită de următoarea documentație, după caz:

- a. părțile Manualului de operațiuni care să evidențieze excluderea aeronavelor/tipurilor de aeronave, conform solicitării;
- b. orice alte documente care fac parte din sistemul de documente de siguranță a zborului ale operatorului aerian și necesită modificări conform solicitării cum ar fi: Manualul SMS, Manualul pentru operațiuni la sol, Manualul echipajului de cabină, Manualul de bunuri periculoase, Manualul de monitorizare a conformării, etc.

2.7 Modificarea aprobărilor specifice

1. Cererea tip, depusă de operatorul aerian la AAC, trebuie să fie însoțită de următoarea documentație, după caz:
- a) Manualul de operațiuni sau amendamentele la acesta va conține proceduri operaționale specifice și programe de pregătire la sol și în zbor/pe simulator pentru operațiunile solicitate;
 - b) Manualul SMS va conține proceduri specifice de monitorizare și analiză a operării în condițiile nou autorizate pentru a identifica și corecta eventualele tendințe negative;
 - c) Manualul de zbor al aeronavei sau amendamentul corespunzător la acesta, dacă este cazul;
 - d) Lista master a echipamentului minim și Lista echipamentului minim sau amendamente corespunzătoare la acestea, dacă este cazul;
 - e) orice alte documente care fac parte din sistemul de documente de siguranță a zborului ale operatorului aerian și necesită modificări conform solicitării cum ar fi: Manualul pentru operațiuni la sol, Manualul echipajului de cabină, Manualul de bunuri periculoase, Manualul de monitorizare a conformării, etc.;

- f) împuternicirea, în cazul în care solicitantul este reprezentat de o altă persoană;
 - g) copia documentelor de certificare de navigabilitate care permit operarea aeronavelor în condițiile solicitate (ex. TC, STC, etc.).
2. În funcție de tipul de aprobări specifice solicitate, cererea tip trebuie să fie însoțită și de documentația menționată la Capitolul 2 din PIAC-OPS Partea GEN, corespunzătoare tipului de aprobare specifică, pe care operatorul aerian dorește să o obțină.
3. După analiza documentației și aprobarea/acceptarea acesteia, fiecare subdiviziune din cadrul AAC implicată în procesul de evaluare trece la etapa de audit/inspecție, dacă este cazul.
4. Procedurile ce stau la baza acordării aprobărilor specifice sunt detaliate la Capitolul 2 din PIAC-OPS Partea GEN.

2.8 Modificarea zonei de operare

Cererea tip, depusă de operatorul aerian la AAC, trebuie să fie însoțită de următoarea documentație, după caz:

- a. Părțile Manualului de operațiuni care să evidențieze modificările conform solicitării.

exemple:

- i. performanțele aeronavelor referitoare la zonele de operare solicitate;
 - ii. necesitatea utilizării unor echipamente speciale;
 - iii. necesitatea unor restricții adiționale cu privire la MEL;
 - iv. adaptarea sistemelor aeronavelor pentru condiții meteorologice/climatologice extreme;
 - v. pregătire specifică pentru expunerea la noi condiții meteorologice/ climatologice, precum și pentru reguli speciale de operare (MNPS, ETOPS, PBN, etc.);
 - vi. orice cerințe ATC specifice zonelor solicitate (frazologie nouă, operare în zone metrice, etc.);
 - vii. descrierea sistemelor de navigație și comunicare utilizate pe noile rute / zone de operare;
 - viii. cerințe privind facilitățile de aeroport/aerodrom/heliport asociate noilor zone de operare.
- b. Dovada deținerii documentației de navigație aferente zonelor de operare solicitate;
 - c. Orice alte documente care fac parte din sistemul de documente de siguranță a zborului ale operatorului aerian și necesită modificări conform solicitării cum ar fi: Manualul SMS, Manualul pentru operațiuni la sol, Manualul echipajului de cabină, Manualul de bunuri periculoase, Manualul de monitorizare a conformării, Programul de securitate aeronautică inclusiv programul de instruire, etc.;
 - d. Lista documentelor de certificare de navigabilitate care permit operarea aeronavelor în condițiile solicitate (ex. TC, STC, etc.).

2.9 Modificarea listei deținătorilor de posturi manageriale obligatorii – aplicabil deținătorilor de Certificat de operator aerian

În cazul modificării unuia sau mai multor deținători de posturi manageriale obligatorii conform procedurii de acceptare specifice, modificarea Certificatului de operator aerian este efectuată o data cu aprobarea modificărilor Manualului de operațiuni și a oricăror altor documente care fac parte din sistemul de documente de siguranță a zborului și care au suferit modificări în consecință.

Partea CAT
Prevederi specifice operațiunilor de transport aerian comercial

AAC
PIAC-OPS
24

SPATIU LASAT LIBER IN MOD INTENTIONAT

Capitolul 3 **Supravegherea continuă**

3.1 **Generalități**

1. După eliberarea AOC, AAC evaluează și monitorizează continuu deținătorii acestora prin inspecții/audituri de supraveghere, în scopul desfășurării operațiunilor în condiții de siguranță conform prevederilor cadrului normativ aplicabil.
2. În cadrul activității de supraveghere continuă se iau în considerare rezultatele activităților de supraveghere anterioare și prioritățile în materie de siguranță. AAC colectează și prelucrează orice informație considerată utilă în procesul de supraveghere continuă.
3. Supravegherea activității operatorilor aerieni se realizează de către AAC pe toate căile legale disponibile incluzând, dar nelimitându-se la verificări documentare, analize, expertize, investigații și inspecții aeronautice.
4. Rezultatele inspecției sunt consemnate în raportul de inspecție semnat de inspectorul AAC și persoanele responsabile ale operatorului aerian. Toate deficiențele depistate vor menționate în raport.
5. AAC nu se limitează la obiectivele unei misiuni de audit/inspecție în sensul prevederilor prezentului PIAC, poate extinde perioada de audit/inspecție, poate modifica frecvența și calendarul auditurilor/inspecțiilor programate în funcție de informațiile și elementele de care dispune în procesul continuu de supraveghere a siguranței pe care îl efectuează sau în funcție de natura și/sau amploarea operațiunilor operatorului aerian și schimbările la acestea.
6. În cazul depistării unor deficiențe care ar putea afecta siguranța zborului sau nerespectării de către operatorul aerian a standardelor de activitate, AAC va efectua inspecții aeronautice sau investigații speciale.
7. În cazul în care pe durata inspecțiilor de supraveghere se constată deficiențe cu implicări multiple între departamentele operatorului aerian, inspecțiile se pot transforma în auditarea întregului sistem de management al operatorului aerian. Totodată, când sunt identificate deficiențe financiare, AAC poate adopta și alte măsuri de supraveghere inclusiv solicitarea unui audit financiar.
8. Responsabilitatea ultimă a operării în siguranță este a operatorului aerian.
9. De o importanță deosebită este conținutul legislației aplicabile care prevede stabilirea de către operator a unui sistem de management.
10. Obiectivul privind menținerea continuă a siguranței zborurilor nu poate fi atins până când deținătorii de AOC nu sunt pregătiți să accepte implicațiile politicii lor incluzând generarea resurselor necesare implementării sistemului de management.
11. AAC trebuie să continue supravegherea modului de îndeplinire de către operator a cerințelor legislației aplicabile privind eficiența sistemului de management (incluzând și declarația de aprobare a sistemului de întreținere tehnică).

12. Dacă se consideră că sistemul de management nu funcționează sau nu și-a atins obiectivele, încetând astfel a fi “acceptabil pentru AAC”, aceasta devine ca atare o încălcare a cerințelor de certificare, reprezentând o neconformitate de nivel N1.
13. Responsabilul de monitorizarea conformării trebuie să aibă acces direct la managerul responsabil.

3.1.1 Programul de supraveghere continuă

1. AAC instituie și menține un program de supraveghere continuă care să cuprindă toate activitățile supuse certificării de către aceasta.
2. Supravegherea include următoarele tipuri de inspecții cu o frecvență prevăzută pentru fiecare, după cum urmează:

Inspecție	Formular cod	Interval
Organizare și infrastructură	C2A2A	12 luni
Sistemul de monitorizare a conformării	MNG-02	12 luni
Sistemul de management al siguranței	MNG-01	12 luni
Manuale	C2A2C	12 luni
Monitorizarea pregătirii și verificarea personalului operațional: <ul style="list-style-type: none">• echipajul de zbor• echipajul de cabină• TRI/TRE FC/CC/GI <i>Notă: Monitorizarea pregătirii TRI/TRE FC/CC/GI poate fi efectuată o dată la 36 luni</i>	C2A2D (FC) C2A2D (CC) C2A2D (TRI/TRE)	Conform planului de instruire al operatorului
Înregistrări (evidențe) ale personalului navigant	C2A2F	6 luni
Pregătirea echipajului înainte de zbor	C2A2H	12 luni
Autorizarea de zbor (dispecerat)	C2A2I	12 luni
Inspecția în zbor pe rută: <ul style="list-style-type: none">• cabina de echipaj• cabina de pasageri	C3A8 C3A10	12 luni
Documentația de zbor	C2A2L	6 luni
Inspecția la platformă	C3A4	12 luni
Inspecția echipamentului aeronavei (K&L) <i>Notă: Inspecția echipamentului aeronavei se desfășoară în cazul certificării inițiale, modificării AOC prin includerea aeronavei sau modernizarea acesteia. Inspecția (monitorizarea continuă) poate fi efectuată în cadrul inspecției la platformă sau în zbor.</i>	C2A2G	Dacă este necesar
Bunuri periculoase	BP (conform listelor de verificare)	12 luni
Inspecția pentru acceptarea simulatorului de zbor	C3A5	Conform cererii operatorului

Notă:

- *Se permite efectuarea inspecțiilor cu deviere de o lună, mai devreme sau mai târziu, de la planul aprobat de inspecții.*
 - *În caz de schimbare a datei sau perioadei de desfășurare a inspecției, se elaborează și se aprobă un plan nou corectat.*
 - *Planificarea inspecțiilor pentru operator se face luând în considerație complexitatea organizației, neconformitățile depistate în cadrul inspecțiilor SAFA, neconformitățile depistate de AAC, zona geografică unde își desfășoară activitatea operațională.*
3. Inspecțiile se efectuează de minim doi inspectori sau de o echipă, în conformitate cu Regulamentul AAC privind inspecțiile aeronautice.
4. Pentru operatorii aeriени certificați, programul de supraveghere continuă este elaborat ținând cont de natura specifică a operatorului aerian, de complexitatea activităților sale, de rezultatele activităților anterioare de certificare și/sau de supraveghere și se bazează pe evaluarea riscurilor asociate.
5. Programul de supraveghere continuă include în cadrul fiecărui ciclu de planificare a supravegherii:
- a. întâlniri stabilite între conducătorii responsabili ai operatorilor aeriени și AAC, pentru a se asigura că ambele părți rămân informate cu privire la aspectele importante;
 - b. evaluarea capacității economico-financiare, expertize, controale, audituri și inspecții, inclusiv inspecții la platformă și inspecții inopinate, după caz;
 - c. evidențe ale datelor la care trebuie să aibă loc audituri, inspecții și întâlniri și ale datelor la care s-au derulat respectivele audituri, inspecții și întâlniri.
6. Pentru operatorii aeriени certificați se aplică un ciclu de planificare a supravegherii de 12 luni, care poate fi redus dacă există dovezi că performanța în materie de siguranță a operatorului a scăzut sau poate fi extins după cum urmează:
- a. până la 24 de luni, dacă AAC a constatat că, în decursul celor 12 luni anterioare:
 - i. operatorul aerian a demonstrat o identificare eficientă a pericolelor în materie de siguranță a aviației și un management eficace al riscurilor asociate;
 - ii. operatorul aerian a demonstrat continuu că ține complet sub control toate schimbările;
 - iii. nu s-au atestat neconformități de nivelul 1;
 - iv. toate acțiunile corective au fost aplicate în termenul acceptat sau prelungit de AAC.
 - b. până la 36 de luni, dacă, pe lângă condițiile menționate la 3.1.1 6 lit. a), operatorul a instituit, iar AAC a aprobat un sistem eficace de raportare continuă către AAC cu privire la performanța în materie de siguranță și la conformitatea operatorului cu cadrul normativ aplicabil.

7. Pentru realizarea atribuțiilor de supraveghere economică, fiecare operator aerian prezintă AAC trimestrial, până la data de 30 a lunii următoare, informația economico-financiară, care oferă o imagine reală a elementelor contabile ale entității (active, pasive, capital propriu, cheltuieli, venituri, rezultate financiare), conform cerințelor de formă și de conținut aprobate.
8. AAC va inspecta organizațiile de pregătire pe care operatorul aerian intenționează să le utilizeze pentru pregătirea personalului navigator, în vederea acceptării acestora;

Notă: În cazul în care certificatul organizațiilor de pregătire este recunoscut de Agenția Europeană de Siguranță a Aviației (EASA), AAC poate accepta organizațiile de instruire fără inspecții în baza setului de documente depuse de operator.

3.1.2 Organizarea supravegherii activității operatorilor aeriени care operează aeronave în afara teritoriului Republicii Moldova

1. În scopul supravegherii activității operatorilor aeriени care operează aeronave în afara teritoriului Republicii Moldova, va fi elaborat un plan – orar al inspecțiilor aeronautice care va fi coordonat cu operatorul aerian.
2. Totodată, AAC poate efectua inspecții speciale necoordonate cu operatorul aerian și în afara planului.
3. În cazul nerespectării de către operatorul aerian a termenelor planificate de desfășurare a inspecției aeronautice, AAC va proceda în conformitate cu cadrul normativ aplicabil.
4. În situații excepționale, ce conduc la imposibilitatea efectuării inspecției aeronautice în termenele stabilite, operatorul aerian este obligat să informeze AAC despre aceasta, în scris, cu 10 zile înainte de termenul planificat indicând cauzele și propunând spre considerare altă dată posibilă pentru desfășurarea inspecției aeronautice.
5. Operatorul aerian, în prealabil, cu 10 zile înainte de termenul prevăzut, va organiza desfășurarea inspecțiilor aeronautice ce se referă la activitățile sale în afara teritoriului Republicii Moldova și va notifica în scris AAC cu privire la pregătirea sa pentru efectuarea inspecției aeronautice.
6. Operatorul aerian va suporta toate cheltuielile legate de inspecțiile aeronautice sau investigările exercitate de către inspectorii aeronautici ai AAC (transport, cazare, diurnă etc.).

3.2 Clasificarea auditurilor / inspecțiilor de supraveghere

Auditurile / inspecțiile de supraveghere a operatorilor aerieni pot fi clasificate după cum urmează:

1. audituri/inspecții planificate - se desfășoară astfel încât să fie respectate frecvențele și domeniile specificate stabilite prin planificare;
2. audituri/inspecții neplanificate:
 - a. pentru verificarea îndeplinirii măsurilor corective asumate de operator în urma unor audituri sau altor inspecții de supraveghere și care au fost acceptate de către AAC. Acestea au loc conform datelor menționate în Planul de măsuri corective; și
 - b. ordonate de AAC, care au un caracter aleatoriu, în scopul verificării menținerii gradului de siguranță aeronautică în desfășurarea activităților operaționale. Acestea vor fi stabilite în funcție de activitatea zilnică a operatorului aerian evidențiată prin inspecții SAFA (Safety Assessment of Foreign Aircraft) și SANA (Safety Assessment of National Aircraft), rapoarte de evenimente de aviație civilă (ASR), rapoarte de inspecție pe rută (Route Inspection Reports), rapoarte de inspecție în zbor a cabinei de pasageri (Cabin Inspection Reports), etc.

3.3 Frecvența auditurilor de supraveghere

1. În conformitate cu prevederile ARO.GEN.305 (c), AAC va aplica un ciclu de planificare a supravegherii operatorilor aerieni o dată la 12 de luni.
2. Totuși, dacă AAC constată faptul că performanța în materie de siguranță a operatorului aerian a scăzut sau dacă au fost emise reglementări/amendamente la cadrul normativ aplicabil care necesită a fi implementate de către operatorii aerieni din Republica Moldova, se pot efectua audituri/inspecții la operatorii aerieni în cauză ori de câte ori se consideră a fi necesar, caz în care auditurile/inspecțiile respective vor fi neplanificate.
3. Ciclul de planificare a supravegherii operatorilor aerieni din Republica Moldova poate fi extins până la 24 sau 36 de luni în condițiile stabilite de prevederile ARO.GEN.305 (c).
4. Elaborarea, de către AAC, a planificării auditurilor de supraveghere a operatorilor aerieni certificați, se realizează conform cerințelor ARO.GEN.305 și se bazează pe evaluarea riscurilor asociate activității operaționale a fiecărui operator și are la bază un Raport de activitate curentă ce conține prezentarea activității operaționale a operatorilor aerieni din Republica Moldova. Acest Raport conține și propuneri cu privire la frecvența auditurilor/inspecțiilor de supraveghere a operatorilor aerieni în funcție de activitatea acestora până la emiterea raportului.

3.4 Întâlniri cu managerul responsabil

1. Fiecare ciclu de supraveghere include întruniri între reprezentanții AAC și managerul responsabil al operatorului aerian pentru a se asigura că ambele părți rămân informate asupra problemelor semnificative.
2. Astfel, managerul responsabil va fi invitat la sediul AAC cu cel puțin 30 de zile calendaristice înaintea efectuării auditului de supraveghere planificat conform pct. 3.3 1. În cazul în care, din motive bine justificate, întâlnirea nu poate avea loc înaintea auditului de supraveghere, aceasta va avea loc pe parcursul activității de supraveghere.
3. Întâlnirea cu managerul responsabil are ca scop:
 - a. asigurarea faptului că AAC și managerul responsabil au aceeași perspectivă referitoare la performanța de siguranță;
 - b. încurajarea unui dialog bilateral asupra contextului de business, evaluarea riscurilor, rezultatele dorite;
 - c. identificarea preocupărilor privind siguranța înainte ca acestea să apară ca evenimente sau incidente de siguranță;
 - d. prezentarea „zonelor” de risc din cadrul SMS al operatorului aerian identificate atât de AAC cât și de managerul responsabil;
 - e. prezentarea activităților viitoare de supraveghere;
 - f. prezentarea unor comparații (deidentificate) privind performanța de siguranță a altor operatori aerieni;
 - g. asigurarea funcționării în concordanță cu respectarea cadrului normativ aplicabil;
 - h. prezentarea feedback-ului managerului responsabil referitor la activitatea de supraveghere desfășurată de AAC;
 - i. promovarea și creșterea încrederii între operatorul aerian și AAC;
 - j. prezentarea de către părți a proiectelor în desfășurare și a intențiilor pentru următoarea perioadă de supraveghere.
4. Concluziile întâlnirii sunt consemnate într-un proces verbal semnat de toți participanții, întâlnirea reprezentând o parte integrantă a auditului de supraveghere.

3.5 Rezultatele activității de supraveghere

1. În termen de maxim 10 zile de la finalizarea auditurilor/inspecțiilor de supraveghere, rezultatul acestora este adus la cunoștința operatorului aerian. Operatorul aerian primește o copie a Raportului de evaluare însoțit de lista observațiilor/neconformităților rezultate în urma auditurilor, precum și decizia AAC privind continuarea/limitarea/suspendarea activității.
2. În cazul în care au fost constatate neconformități, în termen de maxim 15 zile de la primirea rezultatelor auditurilor de supraveghere, operatorul aerian transmite la AAC planul de măsuri corective. Planul de măsuri corective menționat trebuie formulat astfel încât să permită identificarea neconformității, a cauzei acesteia, corecția, acțiunea corectivă, acțiunea preventivă care are caracter permanent și perioada de timp necesară implementării acțiunilor corective propuse, pentru fiecare neconformitate identificată.

3. Termenele de remediere a neconformităților, menționate în planul de măsuri corective, sunt stabilite conform pct. 8.2 din PIAC-OPS Partea GEN.
4. În termen de 5 zile de la primirea planului de măsuri corective, AAC transmite operatorului aerian punctul său de vedere cu privire la modul și termenele de implementarea a măsurilor corective.
5. Operatorul aerian este obligat să informeze AAC cu privire la respectarea termenelor de remediere a neconformităților acceptate de AAC, și acolo unde este posibil să transmită dovezi obiective cu privire la implementarea măsurilor corective.
6. AAC verifică implementarea măsurilor corective prin analiza dovezilor furnizate de operator și prin audituri de verificare neplanificate, după caz.
7. Verificarea îndeplinirii planului de măsuri corective se efectuează de membrii echipei de audit/inspecție de supraveghere care au semnalat neconformitățile.
8. În cazul în care se poate constata implementarea planului de măsuri corective doar prin analiza dovezilor obiective transmise, finalizarea auditului/inspecției de supraveghere se face o dată cu acceptarea/aprobarea dovezilor obiective.
9. Acceptarea/aprobarea dovezilor obiective se face în termen de 30 de zile de la depunerea acestora la AAC. În cazul în care, în urma analizei dovezilor obiective, se constată deficiențe în îndeplinirea planului de măsuri corective, operatorul aerian este informat în acest sens și se vor stabili noi termene de remediere.
10. În cazul în care, analiza modului de conformare cu planul de măsuri corective necesită audituri de verificare, acestea se realizează după expirarea termenului maxim limită prevăzut în acest plan. Pe parcursul auditului se are în vedere respectarea condițiilor menționate în planul de măsuri corective asumat de operator și acceptat de AAC și a implementării corecte a acestuia.
11. Dacă în urma auditurilor de verificare se constată îndeplinirea planului, AAC consemnează închiderea procesului și finalizarea auditului de supraveghere ce a generat acest plan de măsuri corective.
12. În cazul în care se constată deficiențe în îndeplinirea planului de măsuri corective, în termen de 5 zile de la auditul de verificare, operatorul aerian este informat în acest sens. Se stabilesc noi termene de remediere, reluându-se procedura de verificare descrisă mai sus.
13. În momentul în care echipa de audit/inspecție constată că planul de măsuri corective nu poate fi îndeplinit ca urmare a activității desfășurate de o persoană care deține un post managerial obligatoriu, AAC poate lua decizia demarării procesului de retragere a acceptabilității persoanei în cauză (în conformitate cu pct 5.6 din PIAC-OPS Partea CAT).
14. În eventualitatea în care operatorul nu reușește să realizeze obiectivele stabilite prin planul de măsuri corective, în funcție de situația în cauză, AAC propune demararea procesului de limitare, suspendare sau revocare a documentului de certificare (în conformitate cu Capitolul 4 din Partea CAT).

15. În cazul în care în timpul auditului/inspecției de supraveghere se constată neconformități de nivelul 1, sunt aplicate prevederile pct. 8.2 din PIAC-OPS Partea GEN.
16. Echipa de audit informează operatorul, imediat ce constată neconformitatea de nivelul 1, cu privire la acțiunile pe care le va întreprinde, inclusiv cele referitor la documentul de certificare (limitare / suspendare / revocare), la scrisoarea de aprobare închiriere în sistem wet.
17. Este responsabilitatea operatorului aerian ca până la primirea documentației specifice din partea AAC să ia toate măsurile necesare pentru eliminarea cauzelor care au dus la reducerea nivelului de siguranță sau la periclitarea gravă a siguranței zborului.

3.6 Supravegherea persoanelor care dețin certificat, calificare sau atestat eliberate de AAC și care au atribuții în domeniul operațiunilor de zbor

1. În vederea respectării cerințelor din ARO.GEN.305(f), AAC va efectua supravegherea persoanelor deținătoare de certificat, calificare sau atestat eliberate de AAC, care au atribuții în domeniul operațiunilor de zbor, ca parte a supravegherii efectuate la operatorii la care acestea își desfășoară activitatea.
2. De asemenea, AAC va efectua și inspecții neplanificate stabilite în funcție de activitatea curentă a persoanelor în cauză, de rezultatele inspecțiilor precedente efectuate la persoane, dar și la operator.
3. Inspecția de supraveghere a persoanelor menționate la ARO.GEN.305(f) se efectuează în perioada de valabilitate a documentelor în baza cărora acestea execută activități aeronautice specifice conform Manualelor de operațiuni aprobate de AAC, inclusiv a celor de pregătire și verificare, dacă este aplicabil.
4. Inspectorii operațiuni de zbor abilitați să efectueze activitatea de supraveghere a persoanelor în zbor/la simulator, trebuie să dețină calificări corespunzătoare stabilite de AAC.

3.7 Calificarea și autorizarea persoanelor care dețin atestat de membru al echipajului de cabină și pentru exercitarea atribuțiilor de pregătire și verificare a membrilor echipajelor de cabină în cadrul operatorilor, pentru cursurile prevăzute în Partea ORO, subpartea CC

1. În vederea verificării implementării cerințelor prevăzute la ORO.CC.115(d), Direcția operațiuni de zbor (DOZ) are atribuții de supervizare legate de calificarea / autorizarea corespunzătoare a personalului de instruire și verificare a persoanelor deținătoare de atestat de membru al echipajului de cabină, de aprobare a cursurilor de pregătire efectuate în cadrul operatorilor aeriieni și pentru care aceștia eliberează documentele ce atestă încheierea acestora cu succes, inclusiv prin emiterea Listelor de calificare prevăzute de AMC 1 ORO.CC.215 (b) (2).
2. Verificarea în vederea obținerii/revalidării/reînnoirii calificării de instructor se efectuează de către examinatori pentru membrii echipajelor de cabină, cu experiență, din cadrul respectivului operator, în baza unei propuneri adresate și aprobate de DOZ.

3. Verificarea în vederea obținerii/revalidării/reînnoirii autorizării de examinator se efectuează de către examinatori pentru membrii echipajelor de cabină, desemnați de AAC ca examinatori seniori, în baza propunerii adresate de operator și aprobate de AAC.
4. În vederea examinării membrilor de echipaj de cabină în scopul obținerii/revalidării/reînnoirii autorizației de examinator, operatorul aerian desemnează, dintre examinatorii proprii experimentați, examinatori seniori, având în vedere experiența și competența profesională dovedite de aceștia în desfășurarea examinărilor practice pentru o perioadă de cel puțin 6 ani în cadrul respectivului operator.
5. Modalitățile de verificare a membrilor echipajelor de cabină calificați/autorizați ca personal de instruire și verificare pentru cursurile prevăzute de Subpartea ORO.CC vor fi detaliate în procedurile interne ale DOZ din cadrul AAC.

3.8 Includerea personalului de inspecție în zbor (operațiuni aeriene) în cadrul echipajului aeronavei, suplimentar față de membrii echipajului de zbor sau de cabină, în timpul executării misiunii de inspecție în zbor

1. Inspectorii pentru inspecția în zbor execută activități de inspecție în zbor, inclusiv de supraveghere a personalului aeronautic navigant ce operează zborul respectiv în baza Deciziei Directorului AAC, la propunerea Șefului DOZ.
2. Includerea de către operator a personalului de inspecție în zbor în echipajul aeronavei, suplimentar față de membrii echipajului de zbor sau de cabină, la bordul căreia se va desfășura inspecția se face prin înscrierea corespunzătoare a inspectorului în documentele de zbor ale operatorului referitoare la misiunea respectivă.
3. Inspectorul AAC și operatorul se asigură că inspectorii pentru inspecția în zbor (operațiuni aeriene) care își îndeplinesc sarcinile la bordul unei aeronave nu sunt confundați de către pasageri cu membrii echipajului aflați de serviciu, nu ocupă posturile de lucru rezervate membrilor de echipaj și nu îi împiedică pe aceștia în executarea sarcinilor de serviciu.
4. În timpul desfășurării inspecției în zbor, personalul de inspecție în zbor ce execută activități de inspecție în zbor la bordul aeronavei respective nu se va implica în acțiunile echipajului. Inspectorul urmărește acțiunile echipajului în sensul verificării cunoștințelor și deprinderilor relevante legate de operarea aeronavei, în conformitate cu prevederile legale aplicabile și ale documentației de siguranță a operatorului.
5. În situația apariției unei situații anormale/de urgență în cazul zborului ce face obiectul inspecției, inspectorul pentru inspecția în zbor (operațiuni aeriene) aflat la bord va participa la acțiunile echipajului la solicitarea comandantului și/sau șefului de cabină, după cum este aplicabil.

3.9 Supravegherea bazelor de operare

1. În vederea implementării prevederilor menționate la ARO.GEN.305 și AMC2 la ARO.GEN.305(c), AAC efectuează, într-un ciclu de supraveghere, activități de supraveghere la cel puțin una din bazele de operare ale operatorilor aeriени pentru care este autoritate competentă.
2. Pentru ca AAC să stabilească bazele de operare care vor face obiectul activității de supraveghere, operatorul aerian trebuie să transmită atât lista tuturor bazelor de operare pe care intenționează să le utilizeze pentru mai mult de 30 de zile consecutive, precum și rezultatele analizelor de risc efectuate la stabilirea acestor baze de operare.

Capitolul 4 Limitarea, suspendarea, revocarea de către AAC a Certificatului de operator aerian și contestarea deciziilor AAC de către operatorul aerian

4.1 Generalități

În conformitate cu prevederile art. 14 din Codul aerian, suspendarea certificatului de operator aerian are ca efect suspendarea (sistarea) unor genuri de activitate, a unor lucrări concrete, a altor acțiuni necesare activității aeronautice civile.

1. Un AOC poate fi limitat, suspendat în cazul în care AAC nu mai este convinsă de faptul că operatorul aerian are capacitatea de a desfășura în continuare operațiuni în condiții de siguranță ca urmare a:
 - i. nerespectării cadrului normativ aplicabil operațiunilor pentru care este certificat operatorul;
 - ii. nerespectării cerințelor în baza cărora a fost acordat certificatul;
 - iii. neînlăturarea deficiențelor depistate în derularea proceselor de supraveghere în conformitate cu cerințele aplicabile; sau
 - iv. nu sunt achitate plățile de supraveghere cel puțin 2 luni consecutive.
2. Pe lângă cazurile prevăzute la 4.1 1 de mai sus, certificatul poate fi suspendat la solicitarea deținătorului acestuia. În cazul unei cereri din partea operatorului aerian pentru întreruperea valabilității documentului de certificare, caz în care AAC procedează la suspendarea activităților de supraveghere și, în consecință, la suspendarea documentului de certificare în cauză.
3. Încetarea perioadei de limitare/suspendare a AOC are loc numai în cazul în care AAC constată înlăturarea cauzelor care au stat la baza deciziei de limitare/suspendare.
4. La momentul verificării înlăturării cauzelor care au stat la baza limitării/suspendării AOC inspectorii vor lua în considerare și alte cerințe suplimentare aplicabile certificării operatorilor aerieni, pe care trebuie să le îndeplinească operatorul aerian în cauză, pentru conformarea cu cerințele în baza cărora a fost acordat certificatul.
5. De asemenea, operatorul aerian care a solicitat anterior suspendarea AOC poate solicita reluarea activității, cu condiția ca acesta să se conformeze tuturor cerințelor aplicabile la data solicitării.
6. În cazul în care nu se constată înlăturarea cauzelor care au stat la baza deciziei de limitare sau suspendare a AOC, AAC menține decizia de limitare sau suspendare în termenele stabilite mai jos.

4.2 Limitarea Certificatului de operator aerian

1. În termen de 10 zile de la emiterea Certificatului de operator aerian limitat, operatorul aerian informează în scris AAC asupra deciziei de remediere a activităților care au fost limitate sau de renunțare definitivă la aceste activități.
2. În cazul în care decizia operatorului aerian este de a renunța definitiv la activitățile limitate, în termen de 30 de zile de la transmiterea deciziei conform 4.2.1, operatorul aerian supune acceptării/aprobării AAC toate documentele modificate corespunzător, care au stat la baza emiterii AOC și în care au fost referite activitățile limitate.
3. În cazul în care operatorul aerian nu informează AAC asupra deciziei menționată la 4.2.1, se consideră că decizia acestuia este de a renunța definitiv la activitățile limitate, iar AAC va solicita transmiterea tuturor documentelor care au stat la baza emiterii AOC și în care au fost referite activitățile limitate.
4. În cazul în care decizia operatorului aerian este de a remedia cauzele care au condus la limitare, acesta transmite la AAC un plan de măsuri corective, în termen de 15 zile de la transmiterea deciziei conform 4.2.1 de mai sus.
5. Activitatea de verificare a implementării planului de măsuri corective este descrisă la pct. 3.4 din prezenta parte (Partea CAT).
6. În cazul în care se constată remedierea cauzelor care au dus la limitarea AOC, AAC revine asupra deciziei privind limitarea acestuia, prin emiterea în consecință a unui nou document.
7. Dacă în termen de 3 luni de la decizia de limitare, operatorul aerian nu poate face dovada implementării corecte și eficiente a planului de măsuri corective, AAC va solicita modificarea, în termen de 30 de zile, a tuturor documentelor care au stat la baza emiterii AOC și în care au fost referite activitățile limitate.
8. Nerespectarea termenelor de modificare a documentelor care au stat la baza emiterii AOC, menționate la 4.2 1, 4.2 2 și 4.2 6, conduce la suspendarea AOC.

4.3 Suspendarea Certificatului de operator aerian

1. AAC suspendă certificatul, în urma investigației, a controlului, a inspecției de supraveghere privind activitatea deținătorului de certificat în condițiile punctului 4.1 1.
2. Decizia și motivele suspendării se comunică în scris deținătorului de certificat, urmînd ca, în termen de 3 zile lucrătoare de la comunicare, AAC să se adreseze în instanța de judecată. În caz de nerespectare a termenului stabilit, suspendarea se anulează.
3. Decizia AAC privind suspendarea Certificatului de operator aerian se aplică pînă la rămînerea definitivă și irevocabilă a hotărîrii judecătorești.
4. Suspendarea are un termen de aplicare ce nu poate depăși 6 luni, perioadă în care, în vederea ridicării suspendării AOC, operatorul aerian poate să transmită către AAC un plan de acțiuni pentru înlăturarea cauzelor care au dus la măsura de suspendare a acestuia. În cazul în care operatorul aerian nu a demonstrat conformarea cu planul de acțiuni transmis și cerințele aplicabile în perioada de 6 luni de la suspendare, AAC revocă Certificatul de operator aerian.

5. Decizia privind suspendarea certificatului își încetează acțiunea după constatarea de către AAC a lichidării încălcării pentru care a fost aplicată suspendarea sau, în cazul prevăzut la 4.1 2, după expirarea termenului de suspendare.
6. Decizia de suspendare a documentului de certificare se perfectează în conformitate cu Anexa nr.4.1 la prezentul PIAC.
7. AAC notifică încetarea suspendării, prin emiterea unui ordin semnat de Directorul AAC și a unei decizii, în conformitate cu Anexa nr.4.3, ce va fi transmisă operatorului, înainte de a se permite reluarea operării. În nici un caz nu este permisă reluarea operării fără comunicarea deciziei AAC de încetare a suspendării.
8. Titularul certificatului este obligat, în decurs de 5 zile lucrătoare de la data adoptării deciziei de suspendare a Certificatului de operator aerian, să depună la sediul AAC originalul acestuia. Acesta va fi restituit operatorului împreună cu decizia de ridicare a suspendării.

4.4 Revocarea Certificatului de operator aerian

1. În conformitate cu prevederile Codului aerian, art.15, AAC revocă certificatul în cazul în care:
 - a. se depistează date neautentice în documentele care i-au fost prezentate;
 - b. deținătorul certificatului a fost radiat din Registrul de stat al persoanelor juridice sau Registrul de stat al întreprinzătorilor individuali;
 - c. se atestă nerespectarea a doua oară consecutiv a prescripțiilor inspectoriale aeronautice privind lichidarea încălcărilor ce țin de condițiile care au stat la baza eliberării certificatului;
 - d. nu sânt achitate plățile de supraveghere mai mult de 6 luni;
 - e. nu sânt înlăturate, în termenul stabilit, care nu poate depăși 6 luni, circumstanțele care au dus la suspendarea certificatului;
 - f. se depistează efectuarea activităților la care dă dreptul certificatul în timpul suspendării acestuia.
2. Titularul certificatului este obligat, în decurs de 5 zile lucrătoare de la data adoptării deciziei de revocare a certificatului, să depună la sediul AAC originalul acestuia.
3. După expirarea celor 6 luni de suspendare prevăzute la 4.3.4 și 4.4 1 lit.e, AAC revocă Certificatul de operator aerian prin emiterea Deciziei de revocare a documentului de certificare semnată de către Directorul AAC, în conformitate cu Anexa nr.4.2 la prezentul PIAC.
4. În cazul revocării AOC, la cererea celui interesat, procedura de certificare se reia și se desfășoară ca și în cazul autorizării inițiale.

4.5 Exceptări și derogări

1. AAC poate acorda, în conformitate cu prevederile cadrului normativ național și internațional, exceptări și derogări de la prevederile reglementărilor aeronautice civile sau ale standardului numai dacă acest fapt nu contravine normei legale aplicabile și numai în condițiile în care prin aceasta nu este afectată siguranța zborurilor, securitatea aeronautică sau interesul public.
2. Acordarea exceptărilor și a derogărilor se efectuează în baza analizei riscurilor asociate. Procedura de acordare a exceptărilor și a derogărilor este aprobată de AAC.

4.6 Contestații

1. Contestațiile împotriva deciziei AAC de limitare / suspendare / revocare a Certificatului de operator aerian se fac conform prevederilor legale.
2. Depunerea contestației nu suspendă executarea deciziilor AAC.
3. Deciziile necontestate în termenul legal, rămân definitive.

Capitolul 5 Schimbări în sistemul de management

5.1 Generalități

1. În conformitate cu prevederile ORO.GEN.200 operatorul instituie, pune în aplicare și menține un sistem de management care corespunde mărimii operatorului, naturii și complexității activităților, ținând cont de pericolele și riscurile asociate, aferente acestor activități.
2. În conformitate cu prevederile ORO.GEN.210 și ORO.AOC.135 operatorii aerieni din Republica Moldova care dețin sau intenționează să obțină un AOC trebuie să nominalizeze persoane responsabile pentru ocuparea posturilor manageriale obligatorii.
3. Nominalizarea unei persoane responsabile pentru ocuparea posturilor manageriale obligatorii (responsabil operațiunii zbor, responsabil operațiunii la sol, responsabil pregătirea membrilor echipajului, responsabil menținerea navigabilității) reprezintă o schimbare în cadrul sistemului de management și va fi tratată conform prevederilor ORO.GEN.130.
4. Dacă o persoană nominalizată este aprobată de către o altă autoritate competentă pentru ocuparea unui post managerial obligatoriu, se va specifica acest fapt în cererile prezentate, în conformitate cu Anexa nr.7.1.
5. În vederea aprobării persoanelor responsabile, operatorul trebuie să transmită la AAC următoarele documente:
 - a. o cerere conform Anexei nr.7.1, completată cu datele personale ale persoanei desemnate, care să ateste compatibilitatea cu funcția și responsabilitățile propuse. Acest formular este tratat ca document confidențial întrucât conține date personale;
 - b. o declarație cu privire la persoana care asigură interimatul și durata prevăzută a interimatului (maxim 30 de zile), în cazul schimbării unei persoane responsabile;
 - c. fișa postului pentru care este nominalizat;
 - d. un document din care să reiasă tipul și durata contractului de muncă precum și durata timpului de lucru;
 - e. curriculum vitae;
 - f. dovezi ale efectuării pregătiri specifice domeniului de activitate.
6. În cazul solicitării de acordare a AOC, documentele menționate la 5.1 5, vor fi transmise la AAC concomitent cu cererea tip de obținere a documentului în cauză.
7. AAC nu va aproba nominalizarea unei persoane într-un post managerial obligatoriu dacă persoana în cauză:
 - a. a deținut anterior un post managerial și i-a fost retrasă aprobarea/acceptarea;
 - b. în urma evaluării nu a dat dovadă de cunoaștere a cadrului normativ aplicabil;
 - c. a contribuit la producerea unuia sau mai multor evenimente de aviație;
 - d. nu deține unul sau mai multe documente din cele prezentate la 5.1 5.

5.2 Organizarea procedurii de aprobare

1. Pentru aprobarea pentru postul managerial obligatoriu, fiecare persoană nominalizată trebuie să parcurgă cu succes o procedură de evaluare organizată la sediul AAC pentru a dovedi cunoașterea legislației în vigoare specifice postului pentru care este nominalizat (Anexa nr.7.3).
2. După înregistrarea cererii la AAC și depunerea documentelor prevăzute în Capitolul 5 punctul 5, Comisia de evaluare stabilită prin Ordinul Directorului AAC, în urma analizei documentației depuse, decide data la care se va desfășura procedura de evaluare. Condițiile privind notificarea privind necesitatea interviuării candidatului sunt descrise la 5.2 6.
3. În cazul în care documentația depusă este incompletă sau necesită modificări, acest lucru este adus la cunoaștința solicitantului în termen de 10 zile de la depunerea acesteia la AAC.
4. Analiza atentă a calificărilor deținătorilor de funcții manageriale obligatorii este de o importanță deosebită. O atenție sporită se acordă experienței anterioare a persoanelor nominalizate.
5. În cazuri excepționale, AAC poate aproba o nominalizare ce nu îndeplinește în totalitate cerințele impuse, cu condiția ca persoana nominalizată să poată demonstra o experiență similară comparabilă și abilitatea de a îndeplini cerințele postului la un nivel considerat acceptabil de către AAC (se ia în considerare experiența persoanei nominalizate, precum și natura și nivelul operațiunilor operatorului care a nominalizat persoana).
6. Notificarea privind necesitatea interviuării candidatului se transmite operatorului, în scris, în termen de minimum 5 zile înainte de data programată a interviului. Data notificării privind stabilirea interviului poate fi amânată până la completarea/corectarea de către operator a documentației transmise, dar nu mai mult de 30 de zile de la data depunerii cererii.
7. Comisia de evaluare, desemnată pentru evaluarea persoanei nominalizate pe postul managerial obligatoriu respectiv, poate decide:
 - a. în cazuri excepționale aprobarea în mod direct a nominalizării, fără a mai fi necesară parcurgerea întregii proceduri de aprobare, ținând cont de experiența în domeniul aviației în posturi de conducere similare și buna colaborare de care persoana nominalizată a dat dovadă în decursul activității anterioare; sau
 - b. în cazul în care persoana în cauză face dovada efectuării unei pregătiri specifice relevante domeniului de activitate, interviuarea acesteia în scopul de a verifica nivelul cunoștințelor dobândite, a prevederile Manualului propriu de operațiuni, a legislației și procedurilor aplicabile.
8. Evaluarea constă într-un interviu în fața comisiei de evaluare și un test scris, elaborat de comisia de evaluare pentru domeniul respectiv. Pe parcursul testării scrise persoana evaluată va avea acces la documentația relevantă domeniului pentru care este nominalizat. Nota minimă obținută la testul scris, în vederea aprobării, este 7,50.
9. În cazul în care persoana nominalizată nu a obținut cel puțin nota 7,50 sau în urma interviului nu a făcut dovada dobândirii cunoștințelor relevante domeniului de activitate, la solicitarea operatorului aerian, se va organiza reexaminarea practică a persoanei nominalizate. Dacă nici în urma acestei examinări nu a fost obținută nota minimă, niciun operator aerian nu va putea nominaliza acea persoană în vederea ocupării postului managerial respectiv pentru o perioadă de 12 luni.

10. În cazul în care o persoană, nominalizată anterior pentru ocuparea unui post managerial obligatoriu, care nu a obținut cel puțin nota 7,50 în urma examinării și care face ulterior dovada efectuării unei pregătiri specifice relevante domeniului de activitate al unui operator aerian, este din nou nominalizată pentru ocuparea unui post managerial obligatoriu, aceasta poate fi reexaminată indiferent de operatorul aerian care face nominalizarea respectivă.

5.3 Cerințe necesare pentru aprobarea ocupării posturilor manageriale obligatorii

1. Persoanele nominalizate conform ORO.AOC.135 trebuie să dețină experiență și să întrunească condițiile referitoare la deținerea certificatelor conform prevederilor prezentului Capitol.
2. În cazuri excepționale, în funcție de mărimea și complexitatea operațiunilor, AAC poate aproba nominalizarea unei persoane care nu întrunește toate condițiile. În acest caz, persoana nominalizată trebuie să aibă experiență comparabilă și să demonstreze capacitatea de a-și desfășura activitatea pe postul pentru care a fost nominalizată.
3. Persoanele nominalizate pentru ocuparea posturilor manageriale obligatorii trebuie să demonstreze:
 - a. experiență practică în aplicarea standardelor de siguranță;
 - b. experiență practică în domeniul respectiv de operare;
 - c. cunoașterea:
 - i. prevederilor legislației aplicabile;
 - ii. specificațiilor de operare, anexă la documentul de certificare;
 - iii. conținutului părților relevante a propriului Manual de operațiuni;
 - d. familiarizarea cu sistemul de management;
 - e. 5 ani de experiență de muncă relevantă din care cel puțin 2 ani vor fi în cadrul industriei aeronautice, într-o poziție specifică domeniului pentru care este nominalizat.

5.3.1 Manager responsabil (accountable manager)

1. Evaluarea constă într-un interviu în fața comisiei de evaluare a AAC constituită în următoarea componență:
 - a. Directorul AAC;
 - b. Șefii subdiviziunilor:
 - Serviciul siguranța zborurilor și căutare-salvare;
 - Operațiuni de zbor;
 - Navigabilitate;
 - Economie, analiză și cooperare internațională.

2. Subiecte ale evaluării:

- a. prezentarea activității anterioare în domeniul aviației;
- b. aspecte privind managementul siguranței zborului, a legislației aplicabile, precum și modul de implementare al acestora;
- c. cunoașterea Manualului operațional și a responsabilităților;
- d. planul de administrare și de management, descrierea modului de gestionare și alocare a resurselor materiale și umane pentru susținerea operațiunilor propuse la nivelul de siguranță cerut de cadrul normativ aplicabil;
- e. natura operării, conform documentului de certificare deținut sau cererii tip depuse în vederea obținerii documentului de certificare.

5.3.2 Responsabil operațiuni zbor

1. Persoana nominalizată sau adjunctul său trebuie să dețină un certificat valid, pe unul din tipurile de aeronave și specificațiile de operare ale documentului de certificare și calificări asociate corespunzătoare tipului de operațiuni efectuate conform AOC deținut sau care se intenționează a fi obținut.
2. Evaluarea constă într-un interviu în fața comisiei de evaluare și un test scris, elaborat de comisia de evaluare pentru domeniul respectiv. Pe parcursul testării scrise persoana evaluată va avea acces la documentația relevantă domeniului pentru care este nominalizat. Nota minimă obținută la testul scris, în vederea aprobării, este 7,50.

5.3.3 Responsabil pentru pregătirea membrilor echipajului

1. Persoana nominalizată sau adjunctul său trebuie să fie instructor pentru calificare pe tip (TRI) cu certificatul la zi pe un tip/clasă de aeronavă operată sub documentul de certificare al operatorului.
2. Persoana nominalizată trebuie să aibă cunoștințe cu privire la conceptul de pregătire a personalului aeronautic navigant și nenavigant.
3. Evaluarea constă într-un interviu în fața comisiei de evaluare și un test scris, elaborat de comisia de evaluare pentru domeniul respectiv. Pe parcursul testării scrise persoana evaluată va avea acces la documentația relevantă domeniului pentru care este nominalizat. Nota minimă obținută la testul scris, în vederea aprobării, este 7,50.

5.3.4 Responsabil pentru operațiuni la sol

1. Persoana nominalizată trebuie să aibă cunoștințe temeinice asupra conceptului de operațiuni la sol ale deținătorului de document de certificare.
2. Persoana nominalizată trebuie să aibă cunoștințe cu privire la conceptul operațiunilor la sol.
3. Evaluarea constă într-un interviu în fața comisiei de evaluare și un test scris, elaborat de Comisia de evaluare pentru domeniul respectiv. Pe parcursul testării scrise persoana evaluată va avea acces la documentația relevantă domeniului pentru care este nominalizat. Nota minimă obținută la testul scris, în vederea aprobării, este 7,50.

5.3.5 Responsabil menținerea navigabilității

Persoana nominalizată pentru menținerea navigabilității trebuie să demonstreze că posedă cunoștințe pertinente, o pregătire și o experiență corespunzătoare referitoare la menținerea navigabilității aeronavelor, în conformitate cu Regulamentul privind menținerea navigabilității aeronavelor și a produselor, reperelor și dispozitivelor aeronautice și autorizarea întreprinderilor și a personalului cu abilități în domeniul asupra conceptului de operațiuni la sol ale deținătorului de document de certificare, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.641/2019.

5.4 Responsabilități combinate ale deținătorilor de posturi manageriale obligatorii

1. Aprobarea unei singure persoane pentru ocuparea mai multor posturi manageriale depinde de natura și nivelul operațiunilor de zbor ale operatorului aerian și de prevederile legislației aplicabile. Aspectele care vor fi luate în considerare sunt competența și capacitatea persoanei de a-și îndeplini responsabilitățile.
2. În ceea ce privește competența pentru domeniile de activitate, nu se face nicio diferență față de cerințele aplicabile persoanelor desemnate doar pentru un singur post managerial obligatoriu.
3. Capacitatea unei persoane de a-și îndeplini responsabilitățile depinde în primul rând de complexitatea operațiunilor de zbor executate. Totuși, complexitatea organizației sau a operațiunilor efectuate poate să limiteze combinarea responsabilităților a două sau mai multe posturi manageriale obligatorii, combinație care în alte situații ar putea fi aprobată.
4. În toate situațiile, responsabilitățile unui deținător de post managerial obligatoriu sunt ale unei singure persoane.
5. Dacă nu este satisfăcută de organizarea conducerii operatorului aerian, AAC poate solicita o anumită ierarhizare organizațională corespunzătoare a acestuia.

5.5 Rezultatul procedurii de aprobare

1. În termen de 5 zile de la finalizarea procesului de aprobare, rezultatul acestuia este comunicat în scris operatorului aerian.
2. În termen de 10 zile de la primirea scrisorii de aprobare, operatorul aerian transmite AAC, pentru aprobare, amendamente la Manualul de operațiuni și la orice alt document afectat care face parte din sistemul de documente al operatorului aerian. Certificatul de operator aerian este modificat în consecință din inițiativa AAC concomitent cu aprobarea modificărilor Manualului de operațiuni și a oricăror altor documente afectate.

3. AAC poate respinge persoana nominalizată pentru ocuparea unui post managerial obligatoriu dacă:
 - a. în urma analizei documentației depuse sau a informațiilor deținute de AAC, se constată dovezi clare că aceasta a deținut anterior o funcție de conducere într-o companie din industria aeronautică și că nu și-a îndeplinit atribuțiile și/sau i-a fost retrasă aprobarea;
 - b. există dovezi că a contribuit la producerea unuia sau mai multor evenimente de aviație civilă ce au afectat negativ cerințele de siguranță aplicabile;
 - c. în urma analizei documentației depuse se constată faptul că nu sunt întrunite condițiile impuse de legislația aplicabilă;
 - d. în urma interviului se constată că persoana nominalizată nu deține cunoștințe relevante pentru ocuparea postului pentru care a fost nominalizat.
4. În cazul în care AAC nu aprobă nominalizarea unei persoane, în termen de 5 zile de la primirea rezultatului, operatorul aerian nominalizează o altă persoană pentru ocuparea postului în cauză, procedura de aprobare fiind reluată. În cazul în care nici cealaltă persoană nu este aprobată, AAC ia măsuri în consecință (suspendarea documentului de certificare și/sau retragerea aprobării managerului responsabil, etc.).

5.6 Procedura de retragere a aprobării

1. AAC își rezervă dreptul de a retrage aprobarea unei persoane deținătoare de post managerial obligatoriu dacă persoana în cauză dovedește prin activitatea managerială desfășurată că:
 - a. afectează negativ cerințele de siguranță aplicabile domeniului respectiv conform cadrului normativ aplicabil;
 - b. nu duce la îndeplinire, în mod repetat, măsurile corective și solicitările AAC;
 - c. nu duce la îndeplinire atribuțiile ce îi revin prin ocuparea postului pentru care a fost aprobat de AAC.
 - d. a contribuit la producerea unuia sau mai multor evenimente de aviație civilă;
 - e. urmare solicitării persoanelor deținătoare de post managerial obligatoriu, din inițiativă proprie.
2. Decizia de retragere a aprobării, precum și motivele care au condus la această decizie vor fi comunicate de urgență managerului responsabil al operatorului aerian.
3. Operatorul aerian, după luarea la cunoștință a deciziei de retragere a aprobării unei persoanei aflate într-un post managerial obligatoriu, comunică în termen de 3 zile, persoana care asigură interimatul pentru postul managerial respectiv și în termen de 15 zile propune AAC o nouă persoană care să fie supusă procedurii de aprobare descrisă în prezentul Capitol.
4. În cazul în care operatorul aerian nu transmite o nouă propunere în termenul specificat, AAC își rezervă dreptul de a lua măsuri suplimentare pentru asigurarea siguranței zborului.
5. În cazul retragerii aprobării unei persoane, aceasta nu mai este aprobată pe poziții similare cel puțin 2 ani, de la data retragerii aprobării. La expirarea celor 2 ani, în cazul în care se solicită, aceasta parcurge întreaga procedură de aprobare.
6. În cazul persoanelor deținătoare de post managerial obligatoriu care au solicitat retragerea aprobării din inițiativă proprie, nu sunt aplicabile prevederile pct.5.6 5.

5.7 Încetarea relațiilor contractuale ale persoanelor responsabile care ocupă unul sau mai multe posturi manageriale obligatorii în cadrul unui operator aerian

1. Încetarea relațiilor contractuale ale persoanelor responsabile care ocupă unul sau mai multe posturi manageriale obligatorii în cadrul unui operator aerian, atrage după sine obligativitatea operatorului aerian în cauză de a comunica, în termen de 3 zile, numele persoanei/persoanelor care asigură interimatul pentru postul/posturile manageriale respective și, în termen de 30 zile, de a propune AAC o nouă persoană/noi persoane care să fie supuse procedurii de aprobare descrise în prezentul Capitol.
2. În cazul în care AAC este informată de către o persoană responsabilă, care ocupă unul sau mai multe posturi manageriale obligatorii, despre încetarea relațiilor sale contractuale cu operatorul aerian în cadrul căruia a ocupat postul/posturile manageriale respective, iar operatorul aerian nu comunică numele persoanei/persoanelor care asigură interimatul pentru postul/posturile manageriale respective sau nu propune AAC o nouă persoană/noi persoane care să fie supuse procedurii de aprobare, depășindu-se astfel termenele specificate la 5.7 1, AAC își rezervă dreptul de a lua măsuri suplimentare pentru asigurarea siguranței zborului, conform 4.3 din prezenta parte (Partea CAT).

Partea CAT
Prevederi specifice operațiunilor de transport aerian comercial

AAC

PIAC-OPS

46

SPATIU LASAT LIBER IN MOD INTENTIONAT

Capitolul 6 Acorduri de partajare de coduri

1. Regulamentul privind procedurile administrative referitoare la operațiunile aeriene precum și normele sale de aplicare includ prevederi pentru reglementarea unor acorduri de partajare de coduri între operatorii aerieni naționali și străini. "Code - share" înseamnă un acord în care un operator care utilizează indicativul său pe un zbor operat de alt operator și vinde și emite bilete pentru acel zbor.
2. Scopul este de a îndruma și informa operatorii aerieni deținători de AOC emis de către AAC cu privire la modul de conformare cu cerințele ORO.AOC.115 și ARO.OPS.105, cu mijloacele acceptabile de conformitate (AMC) și materialele de îndrumare (GM) aferente.
3. Operatorii aerieni au obligația de a declara la AAC acordurile de partajare de coduri încheiate cu operatorii din alte state, prin completarea Anexei nr.31 și transmiterea acestora la AAC, numai după ce acesta a pus în aplicare programe de audit adecvate, în conformitate cu cerințele aplicabile.
4. Standarde aplicabile OACI, așa cum se menționează la ORO.AOC.115 și ARO.OPS.105 înseamnă: Convenția de la Chicago, Anexele 1, 6, 8 și 19 precum și Anexa 18, dacă este cazul. Auditul IOSA al Asociației Internaționale de Transport Aerian (IATA) trebuie considerat ca standard implicit, iar scopul oricărui audit propriu sau al unui audit de terță parte ar trebui să verifice conformitatea cu cel puțin aceleași standarde OACI.
5. Informațiile documentate, care urmează să fie transmise la încheierea, modificarea sau reînnoirea acordurilor de partajare de coduri sunt menționate în Anexa nr.31.
6. Domeniul de aplicare acceptabil pentru rapoartele de audit este acela al standardelor OACI. Orice audit propriu sau alte audituri terțe părți trebuie să acopere cel puțin aceste standarde.
7. Înregistrarea IOSA a unui TCO (Third Country Operator) este acceptată ca îndeplinind cerințele de la:
 - a. ORO.AOC.115;
 - b. AMC1 ORO.AOC.115 (a) (1);
 - c. AMC1 ORO.AOC.115 (b); și
 - d. AMC2 ORO.AOC.115 (b), punctul (a).

În cazul în care se face trimitere la un operator înregistrat IOSA este necesară transmiterea unei copii a ultimului raport de audit IOSA.

8. Operatorii care nu intră în domeniul de aplicare a cerințelor IOSA (datorită echipamentului operat și/sau tipul de operare) trebuie să respecte standardele aplicabile ale OACI, precum și programul de audit efectuat de operatorul aerian deținător de AOC emis de către AAC sau alte audituri de terță parte, prin urmare să acopere standardele OACI aplicabile abordate de IOSA.
9. Programarea auditurilor, rapoartele de audit de reînnoire și orice alte înregistrări relevante cu privire la zborurile efectuate în regim de partajare de coduri vor fi incluse de către AAC ca parte a supravegherii sistemului de monitorizare a conformării și a sistemului de management al siguranței în cadrul operatorilor aerieni deținători de AOC.

10. În cazul în care un deținător de AOC utilizează un alt auditor de terță parte decât IOSA în vederea auditării unui TCO, ar trebui să existe un contract încheiat în acest scop, caz în care acel auditor este considerat un subcontractor. AAC va verifica:
- a) modalitatea în care deținătorul de AOC a verificat competența auditorului de terță parte; și
 - b) frecvența auditurilor.
11. În cazul în care în declarațiile transmise la încheierea, modificarea sau reînnoirea acordurilor de partajare de coduri sunt identificate omisiuni sau neconformități, se va întocmi un Raport de neconformități, neconformități clasificate ca fiind de nivel N2, care vor fi gestionate în conformitate cu Capitolul 8 din PIAC-OPS Partea GEN.